Kulturutskottets betänkande

1977/78:21

med anledning av propositionen 1977/78:120 om vissa anslag ur kyrkofonden jämte motion

Propositionen

I propositionen behandlas huvudsakligen frågor om anslag ur kyrkofonden. Sålunda föreslås anslag till två nya stiftsadjunktstjänster. Uppräkning föreslås av bidragen till sjömanspräster, bidraget till kyrkomusikerutbildningen vid Sköndalsinstitutet, anslaget till biträdeshjälp åt biskoparna, bidraget till Lutherska världsförbundets svenska sektion, anslagen till fortbildningskurser för präster och kyrkomusiker samt av anslaget ur kyrkofonden till extra utgifter. Medel föreslås för inredning och utrustning av nya lokaler för ärkebiskopens kansli. Vidare framläggs förslag om att ur kyrkofonden skall få bestridas kostnaderna för ersättning åt domprosten i Uppsala vid tjänstledighet för att biträda ärkebiskopen med stiftsarbetet. Slutligen föreslås att av arbetsvårdsskäl skall kunna inrättas prästerliga övergångsbefattningar så att präst som behöver omplaceras skall kunna lösas från sin tidigare tjänst.

Motionen

Utskottet behandlar i detta sammanhang den under allmänna motionstiden väckta motionen 1977/78:1116 av Margareta Andrén (fp) och Marianne Karlsson (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om att ökade medel skall få utgå ur kyrkofonden för avlönande av präster och annan personal verksamma inom "turistkyrkans" arbete bland svenska turister på utländska turistorter.

I motionen framhålls att svenska kyrkan gör en värdefull insats på många turistorter. För verksamheten utgår emellertid lönebidrag från kyrkofonden endast i ett par fall, nämligen där vederbörande också är sjömanspräst. På de andra orterna tjänstgör i allmänhet pensionerade präster utan lön. De erhåller däremot fri bostad och något mindre traktamente. Dessa kostnader och kostnader för annan personal samt olika aktiviteter bestrids av kollektmedel och andra gåvomedel.

Motionärerna anser att turistkyrkan, om det funnes ytterligare finansieringsmöjligheter, skulle kunna utöka sin kyrkliga, sociala och kurativa verksamhet, vilket de finner angeläget. De påpekar bl. a. att svenska kyrkan inte har någon verksamhet på flera större turistorter med många svenska besökare.

Utskottet

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot de förslag som läggs fram i propositionen.

Vad beträffar motionen 1977/78:1116 får utskottet anföra följande.

I enlighet med beslut av 1970 års allmänna kyrkomöte har en särskild kommitté utrett frågan om svenska kyrkans verksamhet bland svenskar i utlandet. Kommittén har i sitt arbete beaktat bl. a. turister och konvalescenter, dvs. personer vilkas vistelse utomlands i regel är kortvarig. Kommitténs förslag, som behandlades vid 1975 års kyrkomöte, innehåller en organisationsplan för svenska kyrkans verksamhet bland svenskar utomlands, innefattande förslag till förändrat huvudmannaskap, reviderad fältorganisation och ändrade anställningsförhållanden. Vidare presenteras en finansieringsplan. 1975 års kyrkomöte ställde sig i allt väsentligt bakom kommitténs förslag och anhöll hos regeringen om åtgärder för inrättande av ett centralt organ för svenska kyrkans verksamhet i utlandet i huvudsaklig överensstämmelse med förslaget (Första tillfälliga utskottets betänkande 1975:7, kskr 1975:27). Kyrkomötets framställning i frågan är f. n. beroende på regeringens prövning.

Utskottet vill också nämna att den s. k. turistkyrkans situation diskuterades vid en konferens, som anordnades av kommittén Kyrkan i fritidssamhället hösten 1977. Därvid tillsattes en kontaktgrupp för fortsatta överläggningar mellan berörda parter. I gruppen ingår representanter för kommundepartementet, socialdepartementet, utrikesdepartementet, Resebyråföreningen, Researrangörsföreningen, kommittén Kyrkan i fritidssamhället och Svenska kyrkan i utlandet. Kontaktgruppen har till uppgift att finna former för ömsesidig information, samordning av insatser och om möjligt för bättre finansiering av verksamheten.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att svenska kyrkans verksamhet på turistorterna är värdefull och att ökningen av antalet utlandsresenärer gör en förstärkning av insatserna angelägen. För verksamheten på några turistorter utgår bidrag till prästlöner från kyrkofonden, nämligen där vederbörande också är sjömanspräst.

Förslag om svenska kyrkans verksamhet i utlandet och finansieringen av denna verksamhet har genom kyrkomötets beslut förelagts regeringen. Den i motionen aktualiserade verksamheten för turister kommer också att övervägas i den nämnda kontaktgruppen. Av dessa skäl är utskottet inte berett förorda att riksdagen nu gör något uttalande om ökade medel ur kyrkofonden för turistkyrkans verksamhet. Utskottet avstyrker därför motionen 1977/78:1116.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen medger att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1978 t. v. får utgå medel för avlönande av ytterligare två stiftsadjunkter,

2. att riksdagen medger att ur kyrkofonden får utgå medel med högst 60 000 kr. för inredning och utrustning av nya lokaler för ärkebiskopens kansli,
3. att riksdagen medger att ur kyrkofonden till styrelsen för svenska kyrkan i utlandet får utgå dels för tiden den 1 januari 1977 – den 30 juni 1978 ytterligare avlöningsbidrag med sammanlagt 311 000 kr., dels fr. o. m. den 1 juli 1978 t. v. 20 bidrag om vartdera 70 800 kr. för budgetår för avlöning av präster som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet,
4. att riksdagen medger att ur kyrkofonden för budgetåret 1978/79 får utgå bidrag till Svenska diakonsällskapet med högst 460 000 kr. till bestridande av kostnader för utbildning av kyrkomusiker vid Sköndalsinstitutet,
5. att riksdagen medger att ur kyrkofonden får bestridas kostnaderna för av arbetsvårdsskäl inrättade prästerliga övergångsbefattningar,
6. att riksdagen medger att ur kyrkofonden för budgetåret 1978/79 får utgå medel med högst 260 000 kr. för biträdeshjälp åt biskoparna,
7. att riksdagen medger att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1978 t. v. får utgå bidrag med av regeringen fastställt belopp till bestridande av kostnader för sammanställning av en årlig riksomfattande kyrkostatistik,
8. att riksdagen medger att ur kyrkofonden får bestridas kostnaderna för ersättning åt domprosten i Uppsala vid tjänstledighet för att biträda ärkebiskopen med stiftsarbetet,
9. att riksdagen medger att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1978 t. v. får utgå bidrag med 200 000 kr. för år till Lutherska världsförbundets svenska sektion,
10. att riksdagen medger att ur kyrkofonden för budgetåret 1978/79 får utgå medel med högst 80 000 kr. för anlitande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden inom vederbörande departement,
11. att riksdagen medger att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1978 t. v. får utgå medel med högst 215 000 kr. för budgetår för studiebidrag åt präster vid tjänstledighet i vissa fall och för anordnande av vissa fortbildningskurser för präster,
12. att riksdagen medger att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1978 t. v. får utgå medel med högst 100 000 kr. för budgetår för anordnande av fortbildningskurser för kyrkomusiker,

13. att riksdagen medger att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1978 t. v. får utgå anslag med 270 000 kr. för år till extra utgifter,
14. att riksdagen avslår motionen 1977/78:1116.

Stockholm den 18 april 1978

På kulturutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Per Olof Sundman (c), Åke Green (s), Ingegärd Frænkel (fp), Tyra Johansson (s), Karl-Eric Norrby (c), Lars-Ingvar Sörenson (s), Ingrid Diesen (m), Kerstin Göthberg (c), Lennart Bladh (s), Catarina Rönnung (s), Lars Ahlmark (m), Börje Stensson (fp) och Anne-Marie Gustafsson (c).

GOTAB Stockholm 1978